

Evanjelium (Mt 5,1-12)

- ¹ Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci.
- ² Otvoril ústa a učil ich:
- ³ „Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo.
- ⁴ Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení.
- ⁵ Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme.
- ⁶ Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení.
- ⁷ Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo.
- ⁸ Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.
- ⁹ Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.
- ¹⁰ Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo.
- ¹¹ Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; ¹² radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi. Tak prenasledovali aj prorokov, ktorí boli pred vami.

Katechéza

Začíname sériu katechéz o blahoslavenstvách v Evanjeliu podľa Matúša. Tento text, ktorý otvára „Reč na hore“, osvietil život veriacich i mnohých neveriacich. Je ťažké nebyť zasiahnutými týmito Ježišovými slovami, a je správne túžiť ich čoraz plnšie pochopiť a prijať. Blahoslavenstvá obsahujú „preukaz totožnosti“ kresťana – sú naším preukazom totožnosti – pretože načrtávajú tvár samotného Ježiša, jeho štýl života.

Teraz dáme týmto Ježišovým slovám celkový rámec; v budúcich katechézach budeme komentovať jednotlivé blahoslavenstvá, jedno po druhom.

Predovšetkým je dôležité, ako došlo k hlásaniu tohto posolstva: Ježiš, vidiac zástupy, ktoré idú za ním, vyjde na miernu vyvýšeninu, ktorá obkolesuje Galilejské jazero, sadne si a obrátený k učeníkom hlása blahoslavenstvá. Posolstvo je teda adresované učeníkom, avšak horizont tvoria zástupy, čiže celé ľudstvo. Je to posolstvo pre celé ľudstvo.

Okrem toho, „hora“ odkazuje na Sinaj, kde dal Boh Mojžišovi prikázania. Ježiš začína vyučovať nový zákon: byť chudobnými, byť tichými, milosrdnými... Tieto „nové prikázania“ sú oveľa viac než len normy. Vskutku, Ježiš nič nenanucuje, ale odhaľuje cestu šťastia – jeho cestu – opakujúc osemkrát slovo „blahoslavení“.

Každé blahoslavenstvo pozostáva z troch častí. Najprv je tu vždy slovo „blahoslavení“; potom prichádza situácia, v ktorej sa blahoslavení nachádzajú: chudoba ducha, žiaľ, hlad a smäd po spravodlivosti, a tak ďalej; nakoniec je tu dôvod blahoslavenstva uvedený spojkou „lebo“: „Blahoslavení títo, lebo...; blahoslavení tamtí, lebo...“ Je teda osem takýchto blahoslavenstiev a bolo by pekné naučiť sa ich naspamäť, aby sme si ich opakovali a mali doslova v mysli a srdci tento zákon, ktorý nám dáva Ježiš.

Venujme pozornosť tejto skutočnosti: dôvodom blahoslavenstva nie je aktuálna situácia, ale to nové, čo blahoslavení dostávajú do daru od Boha: „lebo ich je nebeské kráľovstvo“, „lebo oni budú potešení“, „oni budú dedičmi zeme“ a tak ďalej.

V tomto treťom prvku, ktorý je práve dôvodom šťastia, Ježiš často používa budúci čas v trpnom rode: „budú potešení“, „budú dedičmi zeme“, „budú nasýtení“, „bude im odpustené“, „budú ich volať Božími synmi“.

Čo však znamená slovo „blahoslavený“? Prečo sa každé z ôsmich blahoslavenstiev začína slovom „blahoslavení“? Pôvodný termín nehovorí o niekom, kto má plný žalúdok alebo komu sa dobre darí, ale je to osoba, ktorá je v stave milosti, ktorá napreduje v Božej milosti a ktorá napreduje na Božej ceste: trepezlivosť, chudoba, služba druhým, útecha... Tí, čo napredujú v týchto veciach, sú šťastní a budú blahoslavení.

Boh na to, aby sa nám daroval, si často vyberá nemysliteľné cesty, azda i cesty našich obmedzení, našich sĺz, našich prehier. Je to veľkonočná radosť, o ktorej hovoria východní bratia, tá, ktorá má stigmy, avšak je živá, prešla smrťou a zakúsila Božiu moc. Blahoslavenstvá ťa vedú k radosti, vždy. Sú cestou ako dosiahnuť radosť.

Prospeje nám vziať dnes do rúk Evanjelium podľa Matúša, piatu kapitolu, verš jeden až jedenásť, a blahoslavenstvá si prečítať – a možno ešte aj viac ráz v týždni – aby sme chápali túto tak krásnu, tak bezpečnú cestu šťastia, ktorú nám ponúka Pán.

Franciscus